

Adam Mackiewicz

Ostróda, dz. nr 84/2; 83/4, gm. loco,
woj. olsztyńskie

Informator Archeologiczny : badania 31, 307-308

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i płytowe (1211 fragmentów — dokumentuje przede wszystkim nowożytny (XVII-XVIII-wieczny) etapy funkcjonowania klasztoru. Nie znaleziono natomiast zabytków, które można by wiązać z wczesnymi etapami egzystencji obiektu. Sytuacja stratygraficzna większości jednostek badawczych była mało skomplikowana. Pod humusem zaobserwowano gruby na około 2 m poziom gruzu rozbiórkowego, którego spąg zalegał poniżej poziomu próchnicy pierwotnej i wcinał się w piaszczysty całec. Stwierdzono obecność nielicznych relikwów klasztoru (głównie dolnych warstw fundamentów), które nie pozwalają na podjęcie próby rekonstrukcji rzutu założenia.

Tegoroczne badania wykazały, że rozbiórka z 1882 r. miała charakter ekonomiczny, a nie porządkowy, i doprowadziła do totalnego rozebrania murów klasztoru. Tak więc wydaje się, że podejmowanie ewentualnych prób dokładniejszej rekonstrukcji przemian budowlanych zespołu w poszczególnych fazach jego użytkowania nie będzie już nigdy możliwe. Równocześnie jednak stwierdzono, że zespół ołobocki stał się założeniem murowanym dopiero u schyłku XV lub na początku XVI w. Tegoroczne obserwacje sugerują też, że znany plan przebudowy obiektu sporządzony w połowie XVIII w. przez Franciszka Placidiego nie został zrealizowany.

Badania powinny być kontynuowane.

Opatowice, st. 35, gm. Radziejów, woj. włocławskie - patrz: neolit

Opole-Ostrówek, gm. loco, woj. opolskie - patrz: wczesne średniowiecze

OSTRÓDA, dz. nr 84/2; 83/4, gm. loco, woj. olsztyńskie

- miasto nowożytny (XIX-XX w.)

Badania wykopaliskowe wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Mirosława Świdorskiego. Pierwszy sezon badań. Powierzchnia nadzorowanych prac wynosiła około 37 m².

Badania przy ul. Polnej objęły swym zasięgiem teren, który do 1945 r. zwany był Osterode Senden lub Vorstadt Senden. Prace prowadzono w dwóch etapach: I - wykopy pod pale fundamentowe budynku mieszkalnego bez podpiwniczenia w obrębie działki 84; II - badania wyprzedzające pod planowaną zabudowę usługową w obrębie działki o numerze 83/4. Na działce 84/2 wykonano niewielkie wykopy o wymiarach około 1 x 1 m i głębokości nie przekraczającej 1,8 m, ponieważ w obrębie realizowanej inwestycji budowlanej występują znaczne deniwelacje terenu. Ze względu na fakt, iż wykopy usytuowane były w równoległych rzędach, nie nadawano im osobnej numeracji, a poszczególne rzędy oznaczono cyframi rzymskimi, zaznaczając od strony południowej działki. Wytyczono tu V rzędów, w obrębie których wyznaczono wykopy pod pale betonowe fundamentu. Zadokumentowano w formie rysunkowej profile północne w poszczególnych rzędach, oraz profile wschodni i zachodni. W obrębie wykopów nie udało się uchwycić regularnych nawarstwień kulturowych starszych niż XIX i XX wieczne, które zalegały bezpośrednio na żółtych piaskach, stanowiących w tym wypadku nawarstwienia calcowe.

W obrębie działki 83/4 przeprowadzono badania sondażowe wytyczając wykop w kształcie wieloboku o wymiarach 5 x 2 x 3 x 2 x 2 x 4 m. Doprowadzono go do calca, tj. do głębokości około 1,1 – 1,2 m (około 98,20 m n.p.m.). Tutaj również nie wystąpił materiał zabytkowy starszy niż z drugiej połowy XIX w. i pierwszych dziesięcioleci XX w., a więc powszechnie określane jako późnonowoczesny i współczesny. Ponieważ rejon ten znany był z literatury z bardzo licznych stanowisk archeologicznych, zwłaszcza związanych z osadnictwem neolitycznym i wczesnobrązowym, można się było spodziewać uchwycenia tu nawarstwień związanych z tymi okresami. Niestety obie działki znajdują się na terenie, który w XVIII-XIX w. użytkowany był jako żwirownia, a następnie został zrehabilitowany i przeznaczony do celów uprawnych. Dlatego też nie udało się tu uchwycić nawarstwień starszych niż późnonowoczesny i współczesny, a więc związane z drugą połową XIX i pierwszą połową XX w. Wyjątek stanowi uchwycenie niewielkiego fragmentu pierwotnego humusu w profilu zachodnim na działce 83/4, wskazującego wyraźnie, iż teren w tym miejscu opadał w kierunku południowym, do doliny

Drwęcy. Jeżeli chodzi o wspomniane stanowiska archeologiczne, to niewykluczone, iż należałoby ich poszukiwać na obszarze położonym bardziej w kierunku na południe i południowo-wschód od terenu objętego badaniami. Dlatego też należy w przyszłości zwrócić baczną uwagę na wszelkie prace ziemne, które ewentualnie będą prowadzone w okolicach ul. Olsztyńskiej i na południe od niej. Nie można też wykluczyć występowania stanowisk pradziejowych na wzgórzach położonych w najbliższym sąsiedztwie badanych działek, w kierunku północnym i północno-zachodnim.

Materiały przechowywane są w PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Ostróda, st. I, gm. loco, woj. olsztyńskie - patrz: wczesne średniowiecze

Ostróda, ratusz, st. I, gm. loco, woj. olsztyńskie - patrz: późne średniowiecze

OŚWIĘCIM, woj. bielskie, AZP 103-49/-

- miasto lokowane około 1272 r.

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Mariana Myszkę (Pracownia Archeologiczna Marian Myszką, Kraków). Finansowane przez Zarząd Miasta i Urząd Gminy Oświęcim. Drugi sezon badań.

Prace prowadzone w wykopach instalacyjnych i budowlanych koncentrowały się na przedpolu Starego Miasta, przy ul. Zamkowej 12 i J. Krasickiego 16. W obu przypadkach stratygrafia została w dużym stopniu zniszczona przez współczesne wkopy instalacyjne i budowlane. W nienaruszonych partiach badanego terenu stwierdzono występowanie tylko nawarstwień nowożytnych, głównie z ostatnich dwóch stuleci. Przy ul. Zamkowej 12, pod nawierzchnią ulicy i miejscami po jej wschodniej stronie, zachował się bruk z otoczków. Niżej występowała prawie we wszystkich wykopach warstwa kulturowa, wyznaczająca dawny poziom terenu, a pod nią warstwa destrukcyjna w postaci gruzu ceglanego i brył zaprawy wapiennej. W nasypach gliniastych zalegających pod warstwą destrukcyjną znaleziono ułamki naczyń glinianych z XIX-XX w. Strop żółtej gliny calcowej został osiągnięty tylko w wykopie budowlanym na głębokości 1,5 m. Przy ul. J. Krasickiego 16 nowożytna warstwa kulturowa występowała tuż pod obecną nawierzchnią i zalegała bezpośrednio na calcu. Jej grubość wynosiła 25-35 cm.

Badania będą kontynuowane.

Pasym, st. III, gm. loco, woj. olsztyńskie - patrz: późne średniowiecze

Płock, st. PSM 63, ul. Grodzka 6, woj. płockie - patrz: późne średniowiecze

Płock, st. PSM 62, Pl. 13-tu Straconych, woj. płockie - patrz: późne średniowiecze

Puck, st. 1, gm. loco, woj. gdańskie - patrz: późne średniowiecze

RADZIEJOWICE, park, gm. loco, woj. skierniewickie, AZP 61-62

- średniowieczna siedziba rycerska (?)
- zespół pałacowo-parkowy

Nadzór archeologiczno-architektoniczny, przeprowadzony w okresie od maja do sierpnia przez mgr. Macieja Czarneckiego (Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie). Finansowany przez Dyрекcję Domu Pracy Twórczej. Przebadano powierzchnię 0,5 ara.

Łączna długość wykopu wynosiła około 45 m. Prace prowadzono przy wykopach kanalizacyjnych w parku po wschodniej i północnej stronie pałacu. Obserwacje były bardzo ograniczone (wykopy ok. 1 m szerokości), niemniej przyniosły bardzo interesujące wyniki; odkryto nieznane dotąd relikty dawnej zabudowy oraz pozyskano znaczną ilość ceramiki datowanej od średniowiecza po XIX w.